

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szélei részét illető közlemények címzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. | Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DÍJAK:

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilvántartási díjak:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

ELLENZÉK.

„Tüzzel-vassal“.

Van egy régi, úgynevezett fülbe-mászó zenéjű operette, melynek neve: Párisi élet.

Ebben szerepel egy svéd báró, a kinek a jelszava: Tüzzel-vassal.

Ugy kell lenni, hogy a mai magyar kormány és az azt támogató párt, no meg az annak kegyelméből a t. Ház elnöki székét elfoglaló férfiu, annak az operettebeli svéd bárónak a jelszavát kölcsönözték át, s ezzel a jelszóval akarják megsemmisíteni mindazt, a mi őket a hatalom élvezetében megzavarhatja.

A képviselőház tegnapi ülésén lefolyt jelenet, a házelnök mértéktelen zsarnokoskodása az ellenzéki párt szónokaival szemben, a Bánffy-kormány parlament felosztási terve, mely az ellenzéki megtörésére irányul, magának a kormányt támogató szabadelvű pártnak a tegnapi mentelmi vita során hozott határozata mind azt bizonyítja, hogy Házelnök, Kormány és Párt összefogtak és „Tüzzel-vassal“ jelszó alatt irtó hadjáratot akarnak indítani a parlament ellenzéke, s első sorban a függetlenség és 48-as párt ellen.

Hogy az fajta harcmodor a gyöngék és tehetetlenek fegyvere szokott lenni, arról tán felesleges is beszélni. Hiszen csak a gyöngye szokott erőszakhoz nyulni akkor, a mikor az egyetlen fegyverekkel való küzdés után nem remél győzelemhez jutni.

Igy cselekszik a Bánffy-kormány is, a melynek úgy látszik nincs reménye ahhoz, hogy egyenlő fegyverekkel küzdve megtarthassa magát a hatalom élvezetében.

Mindjárt uralomra jutása után az volt a terve a kormánynak, hogy a mennyiben nem sikerül a nemzeti párttal és a Szapáry-féle csoporttal a fuziót létesíteni, akkor felosztja a parlamentet és új választásokkal próbál szerencsét abból a célból, hogy a párt erősítésére új híveket szerezzen, vagy is, hogy néhány területet — ha kell — tüzzel-vassal elhódítsa az ellenzektől.

Ezt a hadjáratot már meg is kezdette a t. kormány, s az első felvonásnak egyik frappans jelenete tegnap a t. Ház-ban játszódott le.

Arról volt ugyanis szó, hogy Bartha Miklós és Holló Lajos ellenzéki képviselők mentelmi joga felfüggesztessék-e vagy sem.

A mentelmi bizottság, mely tulajdonképpen kormánypárti képviselőköl van megalakítva, igen természetesen a két képviselő kiadatását hozta javaslatba.

Ez ellenében több ellenzéki képviselő felszólalt, s okadatoltan és teljes tárgyilagossággal mutatták ki, hogy az érdekelt két képviselővel szemben a zaklatás lekezlatsabb esete forog fenn.

Erre a Házelnök a lehető legdurvább támadást intézte az ellenzéki szónokok ellen, a kiket elnöki önkénnyel igyekezett meggátolni abban, hogy ellenérveiket kifejtessék.

Az elnöki zsarnokoskodás — igen természetesen — erős kritikát provokált ugyanarra, hogy az ellenzék kívánságára az elnök kénytelen volt zárt ülést tartani, és annak folyamán adni magyarázatát erőszakos eljárásának.

Az adott magyarázat egyáltalán nem volt alkalmas a megnyugtatóra; ám azt a tényt annál élenebben igazolta, hogy a kormány rendszeres üldözést kezdett az ellenzék ellen, s célja nem egyéb, mint az ellenzéki párt megfélemlítése, s illetőleg a kritika jogának gyakorlásában való megzavarása.

Már, hogy aztán az ilyfajta eszközök minő eredményt szűlnek, a felett csak azok nincsenek tisztában, a kik abban a tévhitben élnek, hogy az ellenzéki pártok akcióképességét hatalmi önkénykedéssel és elnöki zsarnokoskodással megrontani lehet.

De mert az ilyen akciói rendszerint reakciót szokott szűlni, előrelátható, hogy az ellenzéki pártok erejének megtörése az ilyen fegyverekkel való küzdés után aligha fog bekövetkezni.

A jog mindig erősebb a hatalomnál, főleg akkor, a mikor a hatalom tulkapásokra ragadtatja magát.

Mikor a jog és az erőszak állanak szemben, akkor csak a kishitűek remélhetik az erőszak diadálát.

Az ellenzéki pártok a hatalommal szemben megvívandó küzdelemben a jog és az igazság fegyverét viszik harcba és nincs kétségünk a felett, hogy ez a küzdelem a hatalom és az erőszak kudarcával fog végződni.

Ideig-óráig ringathatja magát a hatalom abban a reményben, hogy hatalmi eszközökkel, tehát tulkapásokkal megszüntetheti a jog és igazság uralmát, ámde a jogot csak megtiporni, de megsemmisíteni nem lehet.

És nagyon csalogódik a Bánffy-kormány, ha ilyen eszközökkel reméli magát a hatalom birtokában megtartani.

A „tüzzel-vassal“ féle teoria megjárja az operettekben, de a jog és hatalom küzdelemben a lehető legrosszabb fegyver, a mely csak önmagát boszulja meg.

Politikai hir.

A t. Ház munkarendje. A képviselőház — mint értesültünk, — hétfői ülésének napirendjére kitűzött ügyeknek elintézése után nem fog ennek a hétnek folyamán több ülést tartani mindaddig, míg a főrendek el nem készűlnek az állami költségvetéssel és a hátralevő egyházpolitikai törvényjavaslatokkal, melyeknek tárgyalása a kormány tagjainak a főrendházban való jelenlétét megköveteli. A Ház tanácskozásainak legközelebbi tárgyai a kérvények lesznek, köztük azok is, a melyek Kossuth Lajos érdemeinek törvénybe iktatására vonatkoznak. Közvetlenül ezek után, még a jövő hét folyamán tárgyalás alá veszi a Ház a törvényes kamatláb leszállításáról rendelkező két törvényjavaslatot. Eme javaslatok országgyűlési elintézése után be fogják rekesztetni az ülés székét. Az egyházpolitikai törvényjavaslatokra vonatkozó főrendházi üzeneteket már az új ülészakban fogja tárgyalni a képviselőház.

A t. Ház.

Budapest, márc. 18.

A képviselőház a mai ülésén a székely vasutat és a szász paktum árának egy részét, a segessvári vicinálást harmadszori olvasásban is megszavazta és néhány zárszámadási bizottsági jelentés elintézése után az egész ülés alatt mentelmi ügyek voltak napirenden.

Holló Lajos és Bartha Miklós ügyét tárgyalták először. A képviselőház többsége hosszabb vita után, melyben az összes pártok tagjai részt vettek, úgy határozott, hogy a mentelmi jogot fel kell függesztetni abból az alkalomból, hogy Wekerle Sándor volt, m. kir. miniszterelnök a „Magyarország“ ellen Óriási korrupció és Botrány című cikkei miatt sajtóperit indított.

Térmetesen és bővebb magyarázatra alig szorult, hogy mi most, e helyen sem a képviselőháznak ezen határozatával, sem magával az ügygel érdemileg nem foglalkozunk, a ki nem akarja az igazságot meg nem látni, az úgy is tisztában van ezekkel a kérdésekkel.

Ki kell azonban tértetni Szilágyi Dezsőnek, a ház elnökének viselkedésére, melylyel ma már annyira provokálta az ellenzék, hogy tíz képviselő zárt ülést kért abból a célból, hogy az elnököt felkérjék, hogy a képviselők méltóságát folytonos és már már tűrhetetlen megjegyzéseivel ne akarja minden áron aláállítani. És erre csakugyan szükség is volt, mert az elnök a házszabályokat oly szörszalhasogatón alkalmazza, hogy teljesen kiforgatja és ha az ellenzék még tovább is tétlenül nézte volna ezt az eljárást, rövid idő múlva egyáltalán lehetetlen lett volna a tanácskozás.

Ezért volt szükséges a zárt ülés és ezért volt szükség azokra a nyilatkozatokra, melyek ott megtétek.

A napirenden levő többi mentelmi ügyet simán intézték el a bizottság javaslata értelmében, csak a Gyórfy Gyula mentelmi ügye szolgáltattott nagyobb vitára okot.

A bizottság javaslata az volt, hogy a mentelmi jogot ebből az esetből kifolyólag nem lehet felfüggesztetni, a Tisza klikknek azonban nem tetszett ez az igazságos vélemény és Klobusiczky János alnév alatt külön véleményt nyújtott be a bizottság javaslata ellen. — A miniszterek nem akarván senkit megsérteni, kibújtak a folyosókra és több rövid felszólalás után nyolcz szótöbbséggel Gyórfy Gyulát is kiadták.

Az elnök indítványára ezután hiteletítették a jegyzőkönyv eddigi részét s most Hortoványi József tette meg az ülés elején bejelentett sürgős interpellációját a belügyminiszterhez a nyitrai választás ügyében. Perczel Dezső azonban, mikor nesztét vette az interpellációhoz, otthagytak képviselőházát, abban a reményben, hogy így kibújhatik a válaszadás kötelessége alól.

Ámde, mikor az elnök a ház ülést ne tartson, hogy a jövő keddig a ház ülést ne tartson, felállott Lukács Gyula és követelte, hogy a belügyminiszter 24 órán belül, tehát legkésőbb holnap válaszoljon a Hortoványi által felhozottakra. Polónyi Géza, sőt Horváth Gyula is pártolták Lukács felszólalását, úgy, hogy báró Bánffy Dezsőnek akarva nem akarva, bele kellett nyugodnia abba, hogy a ház holnap feltizenként órákor ülést tartson, csak azért, hogy a belügyminiszter megadassa fölvilágosításait.

Még Ivánka Oszkár szólott röviden mire a miniszterelnök újból kérte a házat, hogy fogadja el az elnök előterjesztését, mert a kormánynak egész léte közszáraz forog a főrendházban.

Zajos derűtség vonult át az ellenzéki padsorokon és ezzel beletnyugodtak Szilágyi Dezső proppozíciójába.

Ugron Gábor közjogi fejtegetései.

A „M—g“ mai száma egy felmerült incidens alkalmából Ugron Gábornak következő nagyérdéki közjogi fejtegetéseit közli:

Kossuth Ferencz nevének varázsa közjogi nézeteinek nagy súlyt kölcsönöz, azért kell őt övni attól, hogy közjogi tévedésekre ne essék.

Kossuth Ferencz többi közt ezeket írja 14-ikén:

„Szerintem az 1867-ki alkotmány nem alapszik a nemzet jogain, e szerint az alap szerint a korona kezében maradt a hadügy, a pénzügy és a külügy és megtartva így kezében minden hatalmat akkor, vonhatja vissza az 1867-es alkotmányt, a mikor jónak látja.“

A hány állítás, annyi tévedés.

Először is „67-iki alkotmányról“ nem lehet szó.

Voltaképpen a magyarnak évszámhoz kötött alkotmánya nincs is. Azt termették a századok. A 48-iki törvényeket lehet alkotmánynak mondani, mert a régi jogot összegezte és a rendi alkotmányt népképviselői parlamentáris rendszerre dolgozta át.

A magyar 1867-ben alkotmányt nem hozott, hisz a restitúció in integrum elvénél: egyva előbb a 48-iki alkotmányt visszaállította teljesen, a II-ik, III-ik t-cikkben Magyarország szuverenitását 1848- és 49-ben esett sérelmet orvosolta, így szerevén elégtételt a jog- és igazságnak, Magyarország közjogának. Ezután a teljes visszaállítás után fogadtott el változtatásokat az 1848-iki törvényeken a VIII., X., XI-ik t-cikkben. A XII. t-cz. és társai a közös ügyeket alkotják meg és ezek intézésének módját határozzák meg, anélkül, hogy a 48-iki törvények tulajdon részét érintenék.

A függetlenségi és 48-as párt a 48-iki törvények visszaállításáért küzd és azon 1867-ben ejtett csorbákat igyekszik kiküszöbölti, hogy 1848 teljes tartalmában visszaállítsák. De „1867-iki alkotmány“ nincs és nem is szabad a szerencsétlen 67-iki törvényeket alkotmánynak becsülni és a 48-iki alkotások tangiára, színvonalára emelni! Maradjon meg 67-nek igaz neve: kiegyezés, megalkuvás.

„Az 1867-iki alkotmány nem alapszik a nemzet jogán.“

Ugyan min alapulnak az 1867-iki törvények, ha nem a nemzet jogán?

Meghozta az országgyűlés. Az országgyűlés pedig a 48-iki törvények rendelkezé-

esi szerint jött létre, szabad választás útján tekintélyét elismerte az egész nemzet és vele szemben más tekintélyt nem ismert el. Az országgyűlés szabadon határozott elfogás, elvetés mellett a maga függetlenségében.

A 67-iki törvények rosszak, célszerűtlenek; de törvényes tényezők által szabályosan hozottak. Megváltoztatni óhajtjuk, azonban törvénynek elismerjük és elismertük mindig.

Az nem törvény Magyarországon, a mi a nemzet jogán nem alapszik, mert a hazánkban a törvényhozás soha nem volt a király egyedül joga, sőt a korona minden joga a nemzet tulajdona volt, melyet a nemzet előbb a választás, később az örökösödés fonálán a koronázás útján általa meghatározott mértékben és felruházott királyára. Rendeletek, patensek által kormányozni törvényein eltiltják a királynak.

Hazánkban nem ismerem a jognak más forrását mint a nemzetet. Nem ismert sem Deák sem Kossuth. Hisz választási monarchia valának és a Habsburgok örökösödésének elfogadása alkalmával eltűrtetett ugyan a választás, azonban a választás feltételei fennmaradtak. Ezért esküszik a király hűséget a nemzetnek a koronázáskor és nem a nemzet esküszik a királynak. Ezért az a jog mely nem származott átruházás által a nemzetől a magyar előtt nem jog, hanem vagy bitorlás, vagy erőszak.

Ha a 67-iki törvények nem alapszanak a nemzet jogán és mi mégis engedelmessé dünk neki, akkor leigazott, szolganép valánk. Ellenkezőleg, épen, mert a 67-iki törvények alkotmányos és törvényes uton keletkeztek, cselezzük alkotmányos módon és törvényes eszközökkel megváltoztatásukat.

„E szerint az alap szerint a korona kezében maradt a hadügy, a pénzügy és a külügy.“

A pénzügyből a korona kezében semmi sem maradt. A király egy fillér felett sem rendelkezhetik önhatalmán, mert azt előbb megszavaznia az országgyűlésnek és a költségvetési törvény értelmében folyósítani kell a minisztereknek. A közös pénzügyminiszter nem több a közös miniszteriumok fizető pénztárnál, tőle a magyar pénzügyminiszter nem függ.

Még a királyi civillista is évenként szavaztatik meg.

A hadügy sincs a korona kezében teljesen, hanem a hadsereg felett bir kiváltságos állással, mint legfőbb hadur. A hadügy lényeges részei felett rende kezik az országgyűlés. Ő szabja meg a véderőtervényt, ő ajánlja meg évenként az ujneczet és feltételekhez kötheti az ujneczmegajánlást, a törvényhatóságok végzik az ujneczozást, a hadügy költségeit ugyan a delegáció megállapítja, azonban az országgyűlés igatván a törvénybe, ő teszi végrehajthatóvá azt.

A függetlenségi és 48-as párt kívánja, hogy a hadsereg külön és önálló és magyar legyen, melyet magyar felelős miniszter kormányoz, hogy állam az államban, nincs nemzeti jellege, német, a magyar nem érvényesülhet benne, az alkotmányos ellenőrzés csekély mértékre van szorítva. Azonban soha sem kifogásolta a magyar koronának jogait a hadsereg felett.

A külügyek intézésében is a közösség ellen, s hogy idegen érdeket szolgál tulajdonképpen, volt panaszunk és nem a fejedelmi jogkör tágas volta miatt.

„Megtartva így kezében minden hatalmat.“

Csak az tarthat meg magának minden hatalmat, a ki bir minden hatalmat. Magyarországnak egy királyja sem birt minden hatalmat, mert a nemzet nem adta át minden hatalmát, hanem ezt fejedelme és intézményei között felosztalta.

A magyar király korlátozott hatalommal bir, mert hatalmának gyakorlását feltételekhez kötötte a nemzet. Csak egyet említsünk, mely elég általános és kiható, egyetlen intézkedés sem érvényes a királynak, ha a felelős miniszter által ellenjegyezve nincs. Felelős miniszter sem lehet, a kinek kinevezése ellenjegyezve nincs és az nem maradhat, ha a képviselőház többségének bizalmát nem bírja. Így a képviselőház többségének bizalmi embere nélkül érvényes intézkedést nem tehet a király. A képviselőket pedig a nemzet választja mind.

„Akkor vonhatja vissza az 1867-es alkotmányt, a mikor jónak látja.“

A király egyedül törvényt nem hozhat. Egyedül törvényt el nem törölhet. Csak azon tényezők törölhetik el, melyek azt megalkották. Ősi időktől így rendelik törvényeink.

A király az országgyűléssel együtt hozza a törvényt és együttesen el is törölhetik, ha az országgyűlés is jónak látja. Nem elég, hogy egyedül a király lássa jónak.

A király az országgyűlés törvénye nélkül sem adót szedni, nem ujneczet állítani nem szabad s engedelmessélni senki sem köteles a törvénytelen rendeletnek. A megyei, városi és községi önkormányzat nem hajtja végre az ellen nem jegyzett királyi rendeletet és alkotmányos kormány nélkül elrendelt mozgósítást sem foganatosítja.

A törvény ezen parancsát jó királynak eddig híven és igazán követte, a feltételeknek eleget tett és nem rég adta fényes példáját, midőn saját meggyőződését, hitét legyőzve, szentesített törvényeket.

Erőszakkal lehet az összes törvényeket eltűrti. Az államcsíny, erőszak ellenében nincs jog. Azonban a jog ellenében hiába való az erőszak kimerül, a jog teljes marad. Az erőszak érvényesítése nem az alkotmány jóságától, hanem a polgárok ellentárlási képességétől függ. Köztársaságok alkotmányt tiportak el a Napeleonidák. Monarchia alkotmányát döntötték fel az Orleansok. Cselekedetük a lehetőség volt és nem a jog.

A polgárok ellentárlási képességet joguk tudásra, az intézmények által megosztott hatalmak ismerése és a jól megértett törvények becsülése tarja fenn és állítja szembe az önkénnyel. Ezért káros, ha Kossuth Ferencz a magyar közjogban eddig ismeretlen veszedelmes tanokat hirdet, mert ebben a jog tiszta képe homályosul el, később a jogérzet lesz bizonytalan és ez által bátoratlan lesz a nemzet.

Interpelláció a nyitrai választás ügyében.

A képviselőház tegnapi ülésén Hortoványi József a következőkben interpellálta a belügyminisztert:

Annak igazolására, hogy mi történt Nyitrán, már a múlt alkalommal említettem, hogy a katonai beszállásokkal minő zaklatást követnek el. Oly községekbe, a melyekben egyetlen egy kormánypárti választó nincs, kirakják az iskolából a padokat, mint Bodok és Pográny községekben, a hitelszövetkezet helyiségét lefoglalják, oda katonákat szállásolnak be és az egész községbe valóságos terrorizmus uralkodik. Markott Gyula nyitrai főszolgabíró, a ki nem akarta magát ily eljárásnak eszközül felhasználni, egyszerűen szabadságot vált és behívták helyette Balog János helyi főszolgabíró, a kit a legutóbbi választások alkalmával is választási visszaélés miatt 200 frt bírsággal büntettek. (Mozgás és derűtlenség balfelől.)

Zsére községről írták a lapok, hogy ott véres összeütközés történt. Ezt megírták 24 órával előbb, mielőtt az ellenzék oda bevonult volna és mielőtt az ellenzéki jelölt programbeszédét megtartotta volna. (Élénk derűtlenség a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ezen leandó véres összeütközés híre egy küldöttség az alispánnál megjelent és kérte a szükséges intézkedés megtételét. Az alispán megtagadott minden intézkedést és másnap, midőn megjelentek ott az ellenzéki választók és a jelölt elmondta programbeszédét a választók előtt, akkor mintegy 14 emberből álló csoport a gimnázium környékén élén, a tömeg közé furakodik, ott a népet zaklatja, zavarja és uszítja a környezet és midőn azok kéri, hogy hagyja őket csendben, akkor a csendőröknek odaszól, hogy löljenek. (Nagy mozgás a bal- és szélső baloldalon.)

Es t. Ház, Karsay pogrányi plébános volt az, a ki ekkor a csendőrök elé állt és azt mondta, hogy ha már minden áron meg kell lenni az előre hirdetett véres ütközetnek, löljenek reám. Erre a csendőrök visszavonultak és nem történt meg az előre hirdetett véres összeütközés. (Derűtlenség balfelől.)

Eltekintve t. ház, mindezekről, nem szóltam volna fel, ha nem olvastam voltam ma (Halljuk! Halljuk! balfelől) a Budapesti Hirlapban a választási elnöknek kibocsátott programkijelentését (Halljuk! Halljuk! balfelől). Előre bocsátom, hogy a választási elnöknek a választás megejtése előtt rendőri intézkedéseket tenni, vagy proklamációkat kibocsátani nem áll hatáskörében. Mindennek dacára megjelenik ott egy proklamáció, a melyben legérdekesebb annak a 4. pontja. (Halljuk! Halljuk! balfelől.) Ez a pont így hangzik: A vidékről jövő választókat meg kell mottozni, hogy a náluk netalán található... Nagy zaj és mozgás a bal és a szélső baloldalon, Halljuk! Halljuk!)

Hortoványi József: ... hogy a náluk netalán található fegyverek, botok és kövek eldobozassanak. (Nagy mozgás a bal és szélsőbaloldalon.)

En megengedem, t. ház, hogy az elnöknek van joga a rend fenntartására, sőt kell is, hogy rend legyen, hogy a választási törvények és szabályok szigorúan megtartassanak, de a törvények olyan pontját, mely megengedné azt, hogy a választók előzetesen megmótózzassanak, zsebeik kikeresessenek, nem ismerem. Ha ezt megengedték, t. ház, akkor Magyarországon vége van a választás szabadságának, mert ily zaklatásnak magukat a választók kitenni nem fogják és csak azok lesznek képviselővé választhatók, a kiket az ilyen Tarnóczy-féle választási elnökök megválasztani engednek.

A székely föld népe, kincsei, ipara és kereskedelme.

Erdély ismertetése, idegen forgalma.

(Folytatás.)

E lapokban kimutattam a múlt év tavaszán a kezembe került statisztikai adatokból, hogy hány milliót huzcolnak külföldre hazánkfiak, a fürdők és vidékek felkeresése okáért. Gazdaggá lehetne tenni vele egy országrészt. Cserébe mi nem kapunk semmit. Pedig milyen egyszerű és könnyű volna nagy részét e millióknak erdélyi részünk és főleg a páratlan szépségű székelyföld által, szegény népe boldogítására bekasszálni.

Nem kellese hozzá egyéb, csupán egy internacionális jellegű turisztikai szervezet. A terv főbb vonásaiban íme, ez volna: Alakíthatnák egy „Erdélyrészi Turista-Club”. Ennek székhelye lenne Kolozsvár, de lehetne M.-Vásárhely, vagy Brassó is. A lényeg nem az változtatna, fődolog volna az, hogy élére arra tennék, tekintélyes férfiut nyernék meg. Az a város idegen forgalma mindenestire hatalmas lendületet, a mely ezt megalakítaná. E klub nem terhelne zaklatásokkal a nagy közönséget. Szervezné az egész országgeszben állomásait, megválasztaná arra terméket konzuljait. Ezek a kitértetésért, azt az összeget, a mi az egylet működéséhez szükséges, tagdíjban örömmel adnák. Felvevén részletesen a K. A. C. által kidolgozott programot. Kiadná turisztikai könyvet, angol, francia, német nyelven; kevés betűvel és sok utmutatással a praktikus térképpel. Konzuljainak névsorát, lakhelyét, nyelvismeretét pontosan bevezetné. Ezek az adatok fő utba igazítások az idegen turistáknak.

Ki kutatná külföldre vándorló magyar jainkat s azokat okos befolyással megnyerné, s ambiciózusná arra, hogy maguk helyett küldjének be 2-3 külföldi turistát. A francia, angol és német turista-egyletekkel közvetlen és szoros szövetségbe lépne s ezek folyóirataiban lelkesítő felhívásokat küldve, buzdítaná a tagokat a festői vidék Erdély felkeresésére. Ez könnyű volna mert pl. az angol C. Touring Clubnak közel 60 ezer tagja van s egész földre kiterjesztett hálózata; konzuljai mindenütt vannak, lapja minden konzulnak asztalán ott látható. Így van a francia s így vannak a többi turista-egyletek is szervezve. Ez erdélyrészi turista-egylet barátságos együttműködésre kéri fel mindkét erdélyrészi kárpát-egyletet. A nemzetiségeket fölvilágosítva a közös érdekekről, egytites akcióra könnyű szerezni megnyerést. Már az első év meghozná a kívánt eredményeket. A nemzetiségi torzalkodás helyett a kölcsönös feladat békés munkája foglalná el.

Mindenkinek volna tenni valójá, senki sem érne rá a veszekedni. Földbirtokos, kereskedő, iparos, munkás a forgalom hatványozásával, gyárak, vállalatok keletkezésével jövedelemhez jutva, jólétben élnek s nem szorulanak arra, hogy egymás érdekei rovására küzdjenek. E turista-klub működésének természetesen még sok részlete van, de azok ez általános elvek kapcsolatát képezik s tér szűke miatt itt nem sorolhatók el.

E Turista Club létesítése égetőbb minden más kérdésnél. Felhívom reá ugy az

E. K. E., valamint rokoncélú egyesületek elfogulatlan intézőinek a figyelmét. Csinálják meg minél hamarabb. Mindenesetre csinálják meg még ez évben, hogy a millenium már készen találja s hogy a milleniumra kívülről jövőket már ide irányíthassa. Mert higgyék meg t. száz és román intéző urak, hogy velünk nagyon szép dolog farkas szemtel nézni, de ez a szép mulatság semmit nem hoz a konyhára, mert az alatt szemük láttára el illan a nyul.

A millenium idegen forgalmából annak a vidéknek lesz legtöbb haszna, a melyik legelőmesebb lesz abból a tekintetből, hogy a látogatókat az ország központjából a maga körébe vonja.

Ha mi elszalasztjuk ezt az alkalmat, jó sokáig az elrejtett meséből falu sorsára jutunk.

Mig ellenben, ha ezt kereszttől vizátuk most, könnyűszerrel irányíthatjuk az erdélyi részekbe az idegeneket, hogy fürdőiken, havasaink alján, bérceink ölén a fővárosi látványosságok, ünnepélyek fáradalmait kipihenjük s tapasztalataikat e szép országrész megismerésével gazdagítsák.

(Befejező közl. köv.)

KUSZKÓ ISTVÁN.

Márcz. 15-ike.

Sz.-Kraszna, márcz. 16.

Miről lehetne szebben, jobban és kedvesebben írni, mint ama nagy napok szent emlékeiről, melynek összefoglalma márcz. 15.

Mythosi nap. Egy nap, mely 300-as sötét multat egyszerre elenyésztetett, egy nap, mely apáink hibáit jóvá tette, megadta az embernek azt, a mi az emberé: „az embert az emberhez emelte, mi van ebben a három szóban: szabadság, egyenlőség, testvériség!”

E nagy napot, márcz. 15-két Kraszna nagyközönsége év-év után fényesebben, méltóbban üli meg.

Az „Olvásó-egylet” rendezi az ünnepélyt minden évben. Kebelében van az állandó bizottság.

Az ünnepély, melyre a lakosság falragaszok által lett felhíva, délután 2 órakor kezdődött.

A lakosok minden rétege ünnepi hangulatban volt. Egy volt a cél, egy az irány a községháza nagyterme.

Az ünnepély az „Önk. Tűzoltó-egylet” diszfelvonulásával kezdődött, Lengyel István főparancsnok vezetésével. Utána jött a dalkör, zene-egylet, ipartestület stb.

A közönség ünnepi csendben várta az ünnepély megkezdését.

A dalokor nyitották meg az ünnepélyt, énekelve Petőfi Sándor gyűjtő hatása „Talpra magyar”-ját, szépen, hatásosan.

Utána Farczady Sándorné urnő lépett az emelvényre, honleányi lelkesítéssel szavalta el Pálfi Károly (Turul) Márcz. 15. cz. költeményét. Most a zenekör játszott a „No sirj, ne sirj Kossuth Lajos.” A közönség néma meghabotlottsággal vett részt, minden szemben köny csillogott. Volt kit siratnunk. A nemzet vezéressége nincs többé!...

A köny még fel sem száradt szemünkből, midőn kitört a megújuló lelkesedés, dr. Steiner Mór olvasta fel Farkas István román kath. plébános által írt „Emlékbeszéd”-et. Gyűjtő hatása volt.

A felolvasás után „Népdal-egylet” következett szép, tiszta előadásban. — Lázár Iduska k. a. és Farczady Sándor ur által előadva. Többször meg kellett újránizniok.

Az emelvényen most Fülöp Lajos ur jelent meg, költői lendülettel szavalta el Petőfi Sándornak „A ledölt” című versét.

és az általa szeretett élvezeteken való gyermekes öröme felett.

Ékszer ajándékait majd nem közönyösséggel fogadta, midőn a tokokat először felnyitotta; tetszett neki a drága kövek káprázató csillogása, de nagyon keveset törődött azzal, hogy magát az ékszereivel feldisztse.

— Legszívesebben ezek az ő bárszónagyukban, — szokta volt mondani.

Talán tudta, hogy a Dijon rózsákkal disztett egyszerű fehér ruha legjobban illett az ő fiatal úde szépségéhez, s hogy sem az arany, sem a drága kövek nem tudnák szépségét emelni.

Igy folytak a dolgok a vadász idején elmultaig. Adrián a legtöbb idejét Morcomban töltötte; a nővérek gyakran átméntek az apát-ságba villás reggelizni vagy délutáni teára. Társas ebédek is voltak mind a két házban.

A Baddeleg ott léte óta Morcomban sokkal vidámabb hely volt. Ha bár ő maga nem tündöklött — és Sir Adriának úgy tetszett, hogy az őrnagy egy jó természetű együgyű ember volt, de a többiek tündöklésének ő volt az oka.

Jövelete felderítette a házat. Népszerűnek látszott lenni a barátaival, mert kettő közülük előtér Londonból, a lovakkal is magukkal hozva, s a Chadford hídnál egy régi-módi családi vendéglőben szálltak meg, hogy közelében legyenek.

Ezek a barátok Lord St. Austell és Baching urak voltak, s megjelenésük a vadászterületen nem volt érdektelen a helybeliek előtt.

A Tveducey kisasszonyok találkoztak St. Austellel a társaságban* és mindent tudtak róla. Sir Nataniel együtt volt Etonban ő lódságának az atyjával.

Majdnem cousinok voltak. Matilda e gentlemannak a történetét a bölcsőjétől kezdve tudta.

Végül a dalkör és zene-egylet fejezte be az ünnepélyt, előbbi a „Hymnus”, utóbbi a „Hunyady induló”-t adta elő sok praeceztással.

A mindvégig emelkedett hangulatban lefolyt nemzeti ünnepély után a közönség csendben, példás rendben szétoszlott.

Estve több helyen bankett volt.

Végül megjegyzem, hogy az ünnepélyen több agg negyvennyolcasz hönvő is résztvett. Novák Bogdán, Pálfi István, stb. a 31. zászlóalj egykori vitéz zászlótartója. Ki ma, mint teljes rokkant — az akkor kapott sebei miatt — Nagy Domokos járás főszolgabíró ur ápolója.

B ú s m a g y a r .

Zajos, tüntető nép vagyunk. Nagyainkban többen fenghang reklamánt akarják talán nem is létező hazaszeretőkötés lelkesültségőket a nagy közönség szeme közé por gyanánt hinteni.

Nem így tesz városunk egész csendben működő, de érdemeit tekintve a haza hasonlók intőzeteire méltán összehasonlítható intézete az áll. tanítóképző.

Nevezett intézet önképzőkörre az idén is, mint minden évben a nap komolyságához fontosságához méltóan ünnepelte meg az eszmék teste: a szabad sajtó megszületésének negyvenhetedik évfordulóját, március 15-ét.

Az ünnepély délelőtt 10 órakor vette kezdetét.

A másor melynek mindenik pontja a lehető lesikerültebb volt következő:

M ü s o r .

1. „Hymus” Kölcsöntől éneklő képezde dalköre 2. Alkalmi felolvasás, tartja Eperjesy József IV. o. sz. 3. „Nemzeti dal” írta Petőfi szavalja Nagy Károly III. o. sz. 4. „Le Deszed” (Románusz) Backtől, előadja kép. zenekar. 5. „Népdal-egylet” Kossuthról, éneklő képz. dalköre. 6. Részlet Kossuth Lajos 1848 márcz. 31-én tartott beszédéből, előadja Szilágyi Márton III. o. sz.

7. „Szózat” Egressy Bénitől, éneklő képz. dalköre. 8. „Hunyadi induló” zongorán négykézre játszik: Antal János és Juhos Miklós. Az ünnepély egészen kelbi volt; úgy a szereplők mint a hallgatók közönség jobbra az intézet kebeléből telt ki.

Magam is csak a véletlen szerencsének köszönhetem, hogy ezen lélekemelő ünnepélynek tanuja lehettem.

A tapasztalatokból kiindulva elmondhatom, hogy a kolozsvári állami tanítóképzőnek oly növendékei vannak kiknek mint leendő tanítóknak kezére nyugodtan bízhatja minden magyar polgár gyermekét.

* M o c s 1895 március 15.

Az 1848 márcz. 15-ike hatását és emlékét mai napig sem vesztette el. A felszabadított haza él és virágzik, és élni fog a második év ezredében is.

Minden év március 15-én elvettetik. A mag a serdülő ifjúság, sőt már a gyermek sereg szívébe lelkebe melyből a haza szeretet és szabadság szelleme fejlődik, melyen felépül édes házuk második évezrede.

A mocsai állami elemi vegyes nép iskola, ugyilátszik derekasan fogja fel hivatását most is egyszerű kis ünnepélyt rendezett az 1848-iki március 15-ének emlékére.

Az iskolában vegyesen járnak magyarok, zsidók és oláhok s a két utóbbiak talán felül is mulják az elsőt, s azért nevezetesebb, s nagyobb jelentősége van, ezen egyszerű kis ünnepélynek.

Az I-V. oszt. növendékei énekeltek a „Szózatot, a Hymnuszt, s a Kossuth nótát, s a nagyobbak közül szavalta a Talpra magyart, a Hymnuszt, és a Szózatot.

Feltűnt egy 5-öt osztályos zsidó fiú Fridermann Ferenc, ki ez alkalomra saját versét szavalta el, melyet tegnap délután az iskola után csinált.

*

— A St. Austellek századokon keresztül mind Oxfordba mentek, de egy cambridgei ember. Volt a Trinityben és ott jól végzett, — mondá. És a parlamentbe ment, mielőtt az egyetemet elhagyta. Az emberek azt gondolták, hogy ki fogja magát tüntetni, de az atyja halála után valamiképpen rossz utra tért, talán a lóversenyek által és veszekedett a feleségével. En azt hiszem, hogy a felesége szökött el tőle, de az atyától azt hallottam, hogy a St. Austell viselkedése vitte a lépésre, tehát kénytelenek voltunk az aszszonyt sajnálni, annál inkább, mert a lord Helvellyn leánya és mi ismertük a családját. Ők nem váltak el és az aszszony külföldre ment lakni az öreg nagynénjével.

Ezt Toffstaff Dórinak mondta, a ki benső bosszussággal hallgatta. Kemény dolog volt ezeket mástól megtudni egy olyan fiatal ladynek, a ki arra áspírált, hogy a társaságban legyen, tehát lord és lady St. Austellről neki is mindent tudnia kellett volna.

— En azt hiszem, hogy az atyám ismeri, — mondá könnyedén. És ugy emlékezem, hogy már hallottam ezeket a régi történeteket.

De csakhamar kitűnt, hogy Toffstaff ur, a ki az utszelen tilt a kocsiában, a kutyákat kritizálva, eem ismerte lord St. Austell, mert ott volt Beeching ur és Toffstaffot bemutatta ő lódságának.

Toffstaff és Beeching régi barátok voltak. Toffstaff ur a gyarmatok termékeiből csinálta pénzt azokban a napokban, midőn Mincing-Laneban vagyont lehetett csinálni. A Beeching-család a tőzsdén lett gazdag. Beeching ur minden tudott a pénzpiacról, de az ujjait soha sem szennyezte be a munkával.

A Beeching vagyon három nemzedék óta nőtt, és megsokszorozódott, mióta Beeching a nagypapa, a vasut máka esztendőjében olyan nagy és szerencsés üzletet csinált.

Brassó, 1895. márcz. 16.

Tegnap küldött tudósításomat, az itt lefolyt március 15-iki ünnepélyről, a történeti hűség érdekében meg a következőkkel egészítem ki:

Az itteni két magyar középiskola felsőbb osztályainak ifjúsága, továbbá az áll. kereskedelmi akadémia tanulói az ünnepély bevezése után a vigadó előtt sorakoztak és a Kossuth nótáját hangoztatva vonultak le a színház utcából a nagy piacra s onnan a klastrom-utcán a Rudolf-térre. Ott a főispáni lakás előtt hatalmas félkört alakítottak és két rengető „Abzugot” kiáltva, hirtelen szétoszlottak. Pár hógomoly is reptült az ablakok felé, de nem tettek kárt. A hat darab rendőr elbámult az ifjúság gyors tüntetésén és eltűnésén. Az itteni állami iskolák, főreál. és keresk. akadémia igazgatói feltevélen hívei tisztelői a főispánnak. Miért s hogyan a tüntetés a főispán ellen? Talán az iránta való nagy szeretetből...

Az ünnepség után igen sokan gyűltek közös vacsorára az Európa nagy termében. Folyt a sok pohárköszöntés, egyszer azonban felállott egy szabadelvűséggéért közszertetben álló gym. tanár. Kereken kimondotta, hogy sablonosra az egész ünnepély, mert az itteni állami és megyei hivatalnokok rá se hederítnek ezen nagy nemzeti ünnepre, mint-ha ők nem is lennének magyarok stb.

Egyik történetesen ott jelen volt állami hivatalnok gyengíteni kívánta a szabadszó hatását. — Sajnos, hogy a tanárnak van igazsága... Mintha az a nagy nap csak a rebellesek s a szegény nép ünnepe volna.

Megjelent a „Kronstädter Tageblatt” előfizetési felhívása is épen március 15-én keltezve. Napilap lesz. Azt írja, hogy régen érzett szükségletet akar pótolni, független német polgárok adták össze a szükséges pénzt. Schmidt Károly ügyvéd lesz a szerkesztője, több gyakorlott tollu munkatárs segédlete mellett. A lap teljesen független lap lesz a száz nép szolgálatára, a száz program alapján. A száz népnek azon programban kifejezett elhatárait a magyar fajjal és kormányával szemben fenn fogja tartani és erőlyesen fogja az érvényesítést hangsúlyozni, de a közös Magyar haza szem előtt tartásával, hazafias és nemes módorban. Aztán igéri, hogy kiváló gondot fog a száz nép gazdasági és kultur érdekeire, iskolai s egyházaikra fordítani. A mutatószámok márcz. 28-31-ig az erdélyrészi összes száz községeknek ingyen megküldi. Ápril 1-től kezdődik az előfizetés, a mely negyedévre 2 ft 50 kr. Postán küldve 3 ft, külföldre 4 ft 50 krajczár.

Tehát független kormánypárti lappal állunk szemben. Figyelemmel fogjuk kísérni. A Kronstädter Zeitung azzal vigasztalja magát, hogy majd el fogja a most összetett összeg...

Oláh-sajtóper.

Kolozsvár, márcz. 19.

A „Replika” pörben elítélt Popovicst, a ki minden vértanusága mellett is jónak látta megnyugodni, 17 vádlott, többnyire oláh tanító, feldicsérték a Tribunalban.

Beeching József az egyedüli fiú volt és mesés gazdagság hírében állott. Vagyon a landó tréfa volt a meghittabb barátai között.

De ő nem törődött vele ha a millióval bosszantották. Egészen nyugodtan vette a dolgot.

— Vigye az ördög az egészemet, ti tudjátok, hogy az ember nem tehet róla ha az ember pénzcsináló ösöktől származik. Tudom, hogy mai napig atkozott közönséges dolog gazdagnak lenni.

Az embernek tönkre kellene menni. — Minden gentlemán szorult helyzetben van. — Beüsmerni, hogy az ember gazdag, annyi mintha rüpknek vallaná be magát, csak hogy én inkább vagyok gazdag rüpk mint szegény rüpk, ha nem bánjátok.

Lord St. Austell és Beeching ur nyílt barátsággal voltak fogadva Morcomban. Deverill ezredesnek az Irrek fogalma volt a vendégszeretetről és kötelességének tartotta a vendégeket minden időben szívesen fogadni. Az ellátás lehetett egy kissé rendetlen és piszkos, az ebéd lehetett egy kissé nagyon jó vagy nagyon rossz lakoma vagy éhség, a hogy az ezredes mondá; a bor lehetett bővíben vagy az utolsó üveg a pinceből. Az ezredes egyaránt jól érezték magukat körülte. Talán arra volt szüksége, hogy mentséget találjon a mulatsárra és a sötét gondok felédésére.

Egy háztartást sem lehetne jól vezetni hol a jóvés és menés mindig bizonytalan, és az ebédhez ülő vendégek száma talán, mely csak akkor volt megfejtve midőn leültek. — Sem Leó sem Helén nem követelték maguknak, hogy tehetségük van a háztartáshoz; ők mindent Donovanra, a kulcsárra hagytak és egy öreg Ir szakácsra és házfelügyelőre, a ki az ezredes házassága óta volt annak a szolgálatában és a ki előtt az ezredesnek nem voltak titkai.

Ez ügyben a sajtóper tárgyalása ma vette kezdetét, melyen elnököl br. Szentkereszty Zsigmond. Bírák voltak Becsek és Mikó Árpád, jegyző Balázs Elemér. Kövadváló Lázár Aurél kir. főügyész helyettes.

Lázár Aurél visszavetési jogával élve, az esküdtszék sorsolás után a következőleg alakult meg: Geréb Márton, Vincenzi Károly, Szűllő Árpád, Tompos Ignác, Simon József, Ferenczi Ignác, dr. Mihály József, dr. Issekutz Hugó, dr. Novák István, Fülöp Gábor, Ambros Gergely, Gámán Dezső, Pótesküdtek: Róza Géza, Fekete Benő, dr. Lechner Károly és dr. Vályi Gábor.

Ezután a következő vádlottak nationaleját veszi be a törvényszék: Poruez Simon tanító, Trombitás Todor tanító, Petrikás Gyula tanító, Moga János tanító, Rusz Miklós birtokos, Ramoptján Rómulus pópa, Nikora Simon tanító, Tatár György tanító, Kádár János jegyző és birtokos, Flórián Konstantin tanító, Mare Stefan papnövendék, Muresan Vasziljan papnövendék, Muresan Julius tanító, Gergyelán Gyula posta és távirda gyakornok, Baltes András örökös vádlott és betűszedő.

Védők az elavulás jogán kéri a sajtópör megsemmisítését, de a törvényszék nem adott helyet védők kérelmének. Ezután az incriminált cikket olvasta fel magyarul Balázs Elemér jegyző, melynek hr fordítása ellen dr. Szucsics Gábor és dr. Popesku György védők kifogást emeltek.

Ezután elnök egyenként hallgatta ki vádlottakat arra nézve, hogy miként jött létre az incriminált közlemény. Azt mondták vádlottak, hogy Nikora Szimion fogalmazta és elhatározták, hogy közlik Popoviccsal is és elküldik a Tribunalnak is.

Tordán országos vassr lévén többen összesereglettek és éppen ekkor Popoviccsal napirenden lévén a martyságra, elhatározták, hogy feldicsérlik a martyrt. A kihallgatás folyamán felmerült, hogy miután az incriminált cikk teljes szövegében már előbb megjelent, az elévülés esete foroghat fenn.

Kövadváló megjegyzte, hogy nem a korábbi nyilatkozat van incriminálva s így elévülési eset nem forog fenn.

Dr. Popesku védő ragaszkodik ahoz, hogy az első cikk képezheti csak incriminatio tárgyat, mert a második közlemény megjelenése csak a szerkesztőség rendtelenségéből származott. Ezért hát a szerkesztőséget érheti felelősség és nem az összes vádlottakat. Erre a bíróság határozat-hozatalra vonul vissza.

Tíz percznyi szünet után elnök kijelenti, hogy az eljárás elévülés miatt megszüntetik, mivel az első cikk keltétől bekövetkezett az elévülés ideje s így Trombitás András 15 vádlott társaival szemben az eljárást beszünteti s csakis Baltes Andrásal, mint szerkesztővel folytatja délután 3 órakor a végtárgyalást.

Igy zsugorodott meg a nagyszabásúnak ígérkező oláh sajtóper Baltes Andrásig, a ki most már csak egyedül ül a vádlottak padján szerkesztőségi gondatlanságból eredő sajtóvétség miatt.

Lord St. Austell a Baddeleyné oldala mellett lovagolt midőn a kutyák előre mentek, mig Baddeley őrnagy a barátságos és bősézszerű Toffstaff Dorival társalognak követte. Beeching ur egyedül lovagolt és senkihez sem beszélt. Ő nem volt valami kellemes külsejű ifjú. Keskeny homloka, pisze orra és nagy állkapozai voltak, az egészbe véve sokkal inkább volt bulldog típusú, mint hogy szép lehetett volna, az ő sötét sápadt arcza és mogorva kifejezése különös ellentétet képezett a St. Austell finom fehér bőrével, kék szemével és világos barna hajszálával. St. Austell olyan volt mintha sir Lely Péternek valamelyik képéből éppen most lépett volna ki.

A Toffstaff kisasszony rendkívül kegyes volt Baddeley őrnagyhoz, de az egész idő alatt azon töprenkedett, hogy miképpen tudna legkönnyebben St. Austellhez jutni, kit a Wilmingtonban való felmentés végett rögtön meg kellett fogni.

Elviselhetetlen állapot lett volna, hogy szomszédában oly mágna legyen, a ki a Toffstaffokkal nem volt bizalmasan.

— Az atyámnak rögtön meg kell öt hívni ebédre — gondola — még abban az esetben is, ha kénytelenek lennénk a Morcomb lakóit is meghívni.

X.

Oly változékony mint a szél.

A „Barány” egy terjedelmes régi módi családi vendéglő és posta helyiség volt Chadfordban, hosszu folyóókkal, alacsony szobákkal, egy nagy kerttel és szép kilátással majd minden ablakból.

A kert a Chad partján volt és a ház közel állott a hidhoz, honnan látni lehetett a folyó tekervényes útját, a dombra menő utazót és a régi Norman templomot, melynek harangja jelezte az órák haladását azoknak kik a „Barányban” voltak.

(Folytatása köv.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1895. Március 19.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Első kötet.

IX.

Nem mindennapi leány.

(Folytatás.)

(31.)

— Valóban, édesem? Ha azt teszed, önfeláldozásod nem marad jutalom nélkül, mert a legcsinosabb Yachtot veszem meg számodra, a mit Devonportban készíteni tudnak. Helén, milyen legyen, vitorlás, vagy gőzös?

— Igazán? — Oh, te aranyosom! A Yactozás az én uralkodó szenvedélyem. Igen, te méltán gondolhatod, hogy bolondulok a vadászat után, de az igazí öröngésem a tenger. Adj nekem egy Yachtot — egy Schoonert, természetesen, hogy Vitorlást, a gőzt gyűlölem — és téged imádni foglak.

— Helén! — mondá Adrián szemrehányólag.

— Jobban foglak imádni mint mostan, ha ugyan az lehetséges.

— Még ma este írok a hajógyárba, megírom, hogy küldjének rajzokat és az árjegyzéket a legszebb kétészáz tonnás Schooneknek a mit építeni tudnak.

— Kétészáz tonnás! Oh, Adrián, te nagyon is imádsz vagy.

Az ifjú mosolygott a Helén énkésége

MAGYARY MIHÁLY

H I R D E T É S E K.

15.231. szám.
IV. 2. 1895.

Bika árverés.

195. (2—3)

A kolozsi m. kir. áll. gulyatepen (Kolozsármegye, posta Kolozs, távirda-állomás Kolozs-kara) **f. évi április hó 29-én** nyilvános szóbeli árverés útján készpénz fizetés mellett **29 darab** 2¹/₄—2¹/₂ éves számfelatti, tenyésztésre alkalmas, magyar erdélyi fajtájú gulyabeli **növendék bika fog eladni.**

Venni szándékozók a Kolozsárról reggel 8 óra 40 perczkor induló személyvonattal a „boózi“ 95. számú órához érkezhetnek, honnan a helyszínére való elszállításról, valamint megfelelő ellátásról a gulyatep intézőségének előzetes értesítése esetén gondoskodva leendő.

Buda pesten, 1895. évi március hó 11-én.

Földmívelésügyi m. kir. minister.

Sz. 2883—1895.
tan.

196. (1—1)

Arlejtés iskola-építésre.

Kolozsvár sz. kir. városban megépítendő egy községi elemi népiskola, kapcsolatban egy óvodával.

Ez építés biztosítására ezennel nyilvános árlejtés hirdettetik. Az építés költségelirányzat: 53.934 frt és 59 kr., azaz Ötven háromezer kilencszázharmincz négy forint és 59 kr.

A tornaterem esetleges elhagyásával: kevesebb 6134 frt 83 krral.

Felhívják vállalkozók, hogy írásbeli zárt ajánlataikat úgy az egész építésre nézve, mint a tanterem mellőzésével az előirányzott összeg 5%-ának, mint bántpénznek melléklésével, Kolozsvár sz. kir. város Tanácsához czimezve, **1895. évi március hó 31-éig** adják be.

Az árlejtés eredménye fölött a városi törvényhatósági bizottság határoz, kormányhatósági jóváhagyás fenntartásával.

Az adandó értesítés tekintetéből az ajánlattevő, ha nem kolozsvári lakos, köteles a zárt ajánlatban megjelölni lakását (községét) és az utolsó postaállomást, hova az értesítés küldendő lesz.

A terv, költségvetés, részletes árlejtési és szerződési feltételek a Tanács 7. számú irodájában megtekinthetők. Az árlejtési és szerződési feltételek kívánatra másolatban megküldetnek.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsa, 1895. évi március hó 16-án.

Albach Géza,
polgármester.

Kolozsármegye kolozsvári járási főszolgabíró.

Sz. 1319—1895.

192. (1—2)

Pályázati hirdetmény.

Kolozsármegye kolozsvári járásában megüresedett **m.-ujfalusi körorvosi állomásra** pályázatot hirdetek és felhívom mindazon orvostudorokat, kik ezen évi 300 forint fizetés, 100 forint szállás, 100 forint uti általánnyal, valamint a szabályrendeletileg megállapított beteglátogatási díjakkal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, képesítéseket feltüntetve okmányaikkal felszerelt folyamódványaikat **folyó év április hava 26-ig** hozzám nyújtsák be, mivel később beérkező folyamódványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A választás **ugyanazon hó 30-án** fog M.-Ujfalu községében, mint a kör székhelyén megtartatni.

Kolozsárt, 1895. évi március hó 11-én.

HATFALUDY MÓR,
főszolgabíró.

Sz. 666—1895.
tanf.

194. (2—3)

Arlejtési hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur folyó évi március hó 1-én 27.585—1894. sz. a. kelt rendeletével a szucsáki állami iskola és menedékház felépítésére 6011 frt 96 krt s két tanítói lakás elhelyezésére szolgáló épület átalakítási költségeire 3530 frt 48 krt, összesen 9542 frt 44 krt, azaz kilenczezer ötszáz negyvenkét forintot és 44 krt engedélyezett.

Ezen építés és átalakítás foganatosításának biztosítására **folyó hó 30-ik napjának d. e. 10 órájára** — a kolozsármegyei m. kir. államépítészeti hivatal közbejöttével — a kolozsármegyei kir. tanfelügyelői irodában (Nagy-utoza 34. sz. sz. alatt) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az árlejtésben részt vehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak. Távirati uton küldött ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb **folyó hó 30-án d. e. 10 óráig** az említett tanfelügyelői irodában nyújtandók be. Később érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az engedélyezett építési összeg 5%-át bántpénzül — az ajánlat benyújtása előtt — a tanfelügyelőiségnek letenni, s az erről szóló nyugtát az ajánlatához csatolni.

Fenntartja magának a miniszterium azon jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül, a jutányosság szem előtt tartása mellett, a munkák kivételével azt a vállalkozót bizza meg, ki a jó és helyesen készített munkák teljesítése iránt már eleve is a legtöbb biztosítékot nyújt.

Szucsák község lakossága 60 köből követ és az építéshez szükségeselt porondot kitermeli és a helyszínére díjtalanul szállítja be.

Az építési munkákra vonatkozó vállalati feltételek, tervek és költségvetések a tanfelügyelői irodában naponta 9 és 12 óra közt megtekinthetők.

Kolozsárt, 1895. március hó 14-én.

Kozma Ferencz,
Kolozsármegye kir. tanfelügyelője.

Sz. 581—1895.

Arlejtési hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur f. évi február 25-én 12.535—1894. sz. a. kelt rendeletével az alsó-, felső-szováthi állami iskola és óvoda számára szükséges iskolaház felépítését engedélyezvén, — e czélra 27.947 frtot és 22 krt, — illetőleg levonva ezen összegből a községek képviselő testülete által megajánlott anyag- és munkaérték czimén 890 frtot, összesen 27.057 frt 22 krt, azaz Huszonhétézer ötvenkét forintot és 22 krt állapított meg.

Ezen építés foganatosításának biztosítására **folyó hó 30-ik napjának d. e. 10 órájára** — a kolozsármegyei m. kir. államépítészeti hivatal közbejöttével — a kolozsármegyei kir. tanfelügyelői irodában (Nagy-utoza 34. sz. sz. alatt) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az árlejtésben részt vehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

Ajánlat az összes munkákra együttesen, vagy egyes munkacsoportokra külön-külön is tehető.

Távirati uton küldött ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb **folyó hó 30-án d. e. 10 óráig** az említett tanfelügyelői irodában nyújtandók be. Később érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az általános vállalati feltételek 5-ik §-ában megszabott 5%-nak megfelelő bántpénzt az ott körülírt módozatok és feltételek mellett, az ajánlat benyújtása előtt a tanfelügyelőiségnek letenni s az erről szóló nyugtát az ajánlatához csatolni.

Fenntartja magának a miniszterium azon jogot, hogy ajánlattevő vállalkozók közül, a jutányosság szem előtt tartása mellett, a munka kivételével azt a vállalkozót bizza meg, ki a jó és helyesen készített munkák teljesítése iránt már eleve is a legtöbb biztosítékot nyújt.

Az alsó-, felső-szováthi képviselő-testület felajánlotta díjtalanul a község kőbányáját, honnan anyagi kő termelhető és szállítható vállalkozó által, a mennyi ez iskola-építéshez szükséges. Kiszukzli a téglavetéshez az alkalmas helyet szintén díjtalanul. Községi munkaerővel kitermelteti és az építés helyszínére behordatja az építéshez szükséges sárga porondot s beszállíttatja a téglát a község bármely határrészéről díjtalanul.

Az építési munkákra vonatkozó általános és különleges vállalati feltételek, tervek és költségvetés a tanfelügyelői irodában naponta 9 és 12 óra közt megtekinthetők.

Kolozsárt, 1895. március hó 14.

Kozma Ferencz,
Kolozsármegye kir. tanfelügyelője.

Az erdélyi róm. kath. közalapítványi uradalmak intőzősége.

Sz. 150—1895.

198. (1—2)

Pályázati hirdetmény.

A radnóthi róm. kath. közalapítványi uradalomban egy **gazdasági gyakornoki állás** betöltendő.

Folyamodótól felsőbb gazdasági tanintézetben nyert oklevél kívántatik.

Évi fizetés: 120 frt készpénz és 223 frt értékű termény-járandóság.

Pályázati folyamódványok alulírottához **folyó évi ápril hó 25-éig** nyújtandók be.

Radnóth, 1895. március 15-én.

Deák Ignác s. k.,
urad. intőző.

Magyarországon a legnagyobb
ruggyanta bélyegző-gyár,
véső műintézet és himző mintagyár.
Alakult 1869.
BIENENSTOCK LIPÓT ÉS FIA
Budapest,
Deák-Ferencz-utoza 17. sz.
Gyártmányai: **ruggyanta és rézbélyegzők,** pecsétnyomok,
dombornyomó sajtók, **számozó- és lapszámozó gépek,** érc-
sablonok stb.
Himző-minták, monogrammok, összeszakithatlan Elő-
nyomó **pergament sablonok,** előnyomó festékek.
Előnyomdák teljes berendezése (esetleg részletfizetésre is)
elvéllaltatnak.
Minták kívánatra postafordultával.
Vizsonteladók nagyobb árkedvezményben részesülnek.
185. (2—3)

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE,

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

172. (4—50)

A szövetséget célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzésénél. II. Mezei gazd. termények legelőnyösebb értékesítése. III. Hitelnyújtás a tagok részére.

Üzleti berendezés.

Sürgőnyozim: Mezőgazdák, Budapest.
Hiv. óra 1/9—1-ig és 2—5-ig.
Áruraktár czime: M. A. V. nyugati pályaudvarán
lévő közraktári vállalat XX. számú raktár.

Adriance, Platt & Co.
new-yorki gyáros
Kizárólagos képviselősége
arató- és kaszáó gépekre.

Bizomány-osztály.

Hadseregellátás. — Gabonaeladás. — Erőtakarmányok vétele. — Fedezeti tőzsdei kötések.

Áru-osztály.

Összes gazdasági cikkek a legkiválóbb minőségben.
Építkezési anyagok.
Gazdasági vasneműek.
Gyapjú és hizott marha bizományi értékesítése.

Vetőmag-osztály.

Mindenmely vetőmagvak megvétele és eladása. Eredeti külföldi magvak. Heremagvak bérrostálva.

Gazdasági gép-osztály.

M. k. államvas. gőpgyára mezőgazdasági gépeinek szövetségi képviselősége.

Bánki-Csonka szabadalmazott
1, 2 és 4 lóerejű gazdasági
Petroleum motorok
képviseletége

Bergedorfi vasgyár világhírű
„**Alfa**“ **lefozó**
és egyéb tejjgazdasági gépeinek
„kizárólagos képviselősége.“

V. VERMOREL eredeti
„**ECLAIR**“
permetezőinek
„Kizárólagos képviselősége.“

Sz. 10979—1894.
tisvi.

197. (1—1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Sára Károly végrehajtónak Rusz Gligorás szamosfalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni 81 frt 63 kr. tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kolozsvári kir. törvényszék (a Kolozsvár vidéki kir. járásbíró) területén levő, Szamosfalva községben és határán levő és a szamosfalvi 91. sz. tjkvbeni A I. 1. 2., 5. rsz. 94., 95., 96., 503., 504., 898. hrsz. birtokból a fenti végrehajtást szenvedőt illető felerész jutalékra 1058 frt 50 kr. becsárban, a 172. sz. tjkvbeni A + 2. rsz. 467/1/2., 468/1/2. hrsz. birtokból felerész jutalékra 187 frt becsárban és a 259. sz. tjkvbeni A + 1. rsz. 746. hrsz. a. birtokból egynegyed rész jutalékra 443 frt becsárban az árverést 1688 frt 50 krral ezenen megállapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1895. évi április hó 11-ik napján délelőtti 10 órakor** Szamosfalva községben, a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át bántpénz gyanánt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfoylammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bántpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kolozsárt, 1894. évi december hó 28-ik napján.

REINBOLD ARTHUR,
kir. törvényszéki bíró helyett:
Dr. SZENTKIRÁLYI GYULA,
kir. törvényszéki bíró.

KIADÓ EGY URI LAKÁS

3 szoba, konyha, minden hozzávalójával,
folyó évi április hó 1-sejére,
KOLOZSVÁRT,

Kurta-szappany-uteza 11., 13. szám alatt.
199. (1—1)

STEIN BERTALAN

Kolozsárt, főtér 34. (Szathmáry-ház.)

Szathmáry Elek ur háza lebontása végett kénytelen
vagyok **üzlettemmel kiköltözni,** a miért

**vászon, chiffon, zsebkendők, kész női- férfi
fehérnemű- s szőnyegáru-raktáromat**

tetemesen leszállított árban, — azonnali fizetés mellett — árusítom el.

Ezen alkalmat a nagyérd. közönség szives figyelmébe ajánlja

teljes tisztelettel:

Stein Bertalan.

Rosenzweig B. és Társa

villanyos műszaki gyár nagyban, kicsinyben,
Budapest, VIII., József-körút 30—32.

Ajánlják magukat

kézi távirdák, telefonok, villámhárítók, valamint villamos világítás berendezésére, a legmérsékeltbb árak és több évi kezesség mellett.

Ugyisint eladása és szétküldése az összes elektro technikai cikkeknek legolcsóbb gyári áron.

— Mindennemű javítások elfogadtatnak. —

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.
107. (6—10)